

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка

Кафедра мистецьких дисциплін та методик їх викладання

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчальної роботи
М. Б. Болнар

“30” серпня 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДОДАТКОВИЙ МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ

з галузі 01 Освіта / Педагогіка
за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)
за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Музичне мистецтво)

Кременець – 2018 рік

Робоча програма Додатковий музичний інструмент (фортепіано, баян, акордеон) для студентів, які навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво). Кременець: 2018. 10 с.

30 серпня 2018 року

Розробники:

Легкун Оксана Гаврилівна – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри мистецьких дисциплін та методик їх викладання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Ільчук Ліна Петрівна – асистент кафедри мистецьких дисциплін та методик їх викладання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Соляр Лариса Віталіївна – асистент кафедри мистецьких дисциплін та методик їх викладання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Яскевич Валерій Миколайович – асистент кафедри мистецьких дисциплін та методик їх викладання Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри мистецьких дисциплін та методик їх викладання

Протокол від 30 серпня 2018 року № 1

Завідувач кафедри

О. Н. Дем'янчук

1. Вступ

Оволодіння необхідними навичками гри на музичному інструменті студентами, які навчаються за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво), відповідає сучасним вимогам виховання різностороннього, освіченого музиканта, сприяє посиленню просвітницьких функцій учителя.

Основною формою навчання студентів гри на музичному інструменті є індивідуальне музичне заняття. Осмислення актуальних тенденцій розвитку музичної педагогіки, а саме прагнення до інтеграції знань у рамках кожної навчальної дисципліни потребує оновлення змісту даного предмета та активізації форм і методів роботи на основі принципів наукового узагальнення і зв'язку з практичною діяльністю. Уміння вчителя професійно виконувати музичний твір на уроці викликає зацікавленість у дітей, виробляє їх музичний смак, сприяє успішному здійсненню комунікативної функції. Через художнє виконання вчитель інформує дітей про музичне мистецтво, розвиває їх сенсорно-перцептивну систему, інтелект, музичні і творчі здібності, мобілізує увагу, орієнтує на формування стійкої системи цінностей, установлює контакт і доброзичливі відносини.

Професійна орієнтація студентів у рамках дисципліни «Додатковий музичний інструмент» передбачає формування у студентів умінь вміло виконати на інструменті під час уроку музики музично-ілюстративний матеріал, набуття навичок спрощення складної фактури інструментальної п'єси або супроводу, а також читання з аркуша нескладних п'єс.

Ключові слова: гра, манера, музичний смак, основний музичний інструмент, професійна і практична підготовка, п'єса, твір, характер.

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	денна форма навчання	заочна форма навчання
		Кількість кредитів – 4 ECTS	
Загальна кількість годин – 120	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Рік підготовки	
	Спеціальність 014 Середня освіта Освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво)		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 год. самостійної роботи студента – 2 год.	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Семестр	
		6-8-й	5-6-й
		Лабораторні	
		47	8
		Самостійна робота	
		73	112
		Вид контролю:	
Екзамен- 8-й	Залік – 6-й		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 39 % / 61 %

для заочної форми навчання – 6 % / 94 %

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни **Додатковий музичний інструмент** є розвиток загальнокультурного та музично-творчого потенціалу студентів на основі формування відповідного комплексу виконавських умінь та навичок, накопичення різностильового та різножанрового репертуару, оволодіння методами виконавського та художньо-педагогічного аналізу виконуваних творів, набуття досвіду виконавської та музично-педагогічної діяльності.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни **Додатковий музичний інструмент** є: оволодіння основами виконавської майстерності; опанування різножанровим та різностильовим репертуаром; оволодіння теоретичними основами фортепіанного, баянного, акордеонного виконавства; ознайомлення із різними методами аналізу виконуваних творів: виконавським, стильовим, художньо-педагогічним, із методиками аналізу-інтерпретації музики; набуття досвіду сольного виконавства, концертмейстерської та ансамблевої практики, організації культурно-просвітницької діяльності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен володіти такими **компетентностями**:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, самостійно вивчати нові методи і форми роботи та використовувати новітні педагогічні технології у практичній діяльності;
- визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

Спеціальні:

- здатність до художньої інтерпретації музичних творів на належному виконавському рівні.
- здатність до критичного аналізу власної педагогічної діяльності, до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання і саморозвитку.

Програмні результати навчання:

- розуміти жанрові особливості музичного мистецтва у контексті вітчизняного та зарубіжного досвіду, володіти знаннями музичних стилів і напрямків різних епох;
- демонструвати виконавські навички гри на музичному інструменті у процесі фахової діяльності;
- вирішувати навчальні проблеми, оригінально і творчо мислити у процесі конструювання, інтерпретації та реалізації нестандартних педагогічних ситуацій;
- виявляти здатність до продовження навчання з деяким ступенем автономії, що проявляється саморозвитку та самокорекції знань, моделюванні траєкторії особистісного самовдосконалення у галузі музикознавчих питань шкільної освіти.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 год. / 4 кредити ECTS.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Інструктивно-технічний матеріал

1. Гами, арпеджіо, акорди.
2. Етюд

Змістовий модуль 2. Сольне виконання програми

1. П'єса кантиленного характеру
2. П'єса танцювального характеру
3. Пісня шкільного репертуару (1–4 класи)

Змістовий модуль 3. Практикум шкільного репертуару

1. Пісня шкільного репертуару (5–7 класи)
2. Твір зі слухання музики

Змістовий модуль 4. Сольне виконання програми

1. П'єса кантиленного характеру
2. П'єса танцювального характеру

Змістовий модуль 5. Сольне виконання програми

1. Пісня шкільного репертуару (1-7 класи)
2. Твір зі слухання музики

Змістовий модуль 6. Сольне виконання програми

1. П'єса кантиленного характеру
2. П'єса танцювального характеру

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	Інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Інструктивно-технічний матеріал												
Тема 1. Гами, арпеджіо, акорди.	9			3		6	10,5			0,5		10
Тема 2. Етюд	9			3		6	11,5			0,5		11
Змістовий модуль 2. Сольне виконання програми												
Тема 1. П'єса кантиленного характеру	9			4		5	12			1		11
Тема 2. П'єса танцювального характеру	8			4		4	9			1		8
Тема 3. Пісня шкільного репертуару (1-4 класи)	8			4		4	9			1		8
Усього годин	43			18		25	52			4		48

Змістовий модуль 3 Практикум шкільного репертуару											
Тема 1 Пісня шкільного репертуару (5 – 7 класи)	9			3		6	8,5			0,5	8
Тема 2. Твір зі слухання музики	10			4		6	8,5			0,5	8
Змістовий модуль 4. Сольне виконання програми											
Тема 1. П'єса кантиленного характеру	11			5		6	8,5			0,5	8
Тема 2. П'єса танцювального характеру.	11			5		6	8,5			0,5	8
Усього годин	41			17		24	34			2	32
Змістовий модуль 5. Практикум шкільного репертуару											
Тема 1. Пісня шкільного репертуару (1-8)	9			3		6	8,5			0,5	8
Тема 2. Твір зі слухання музики	9			3		6	8,5			0,5	8
Змістовий модуль 6. Сольне виконання програми											
Тема 1. П'єса кантиленного характеру	9			3		6	8,5			0,5	8
Тема 2. П'єса танцювального характеру.	9			3		6	8,5			0,5	8
Усього годин	36			12		24	34			2	32
Загальна кількість годин	120			47		73	120			8	112

6. Методи навчання

1. Пояснення, розповідь, ілюстрація, самостійна робота, творче завдання, стимулювання обов'язку і відповідальності у навчанні, виконання творчих завдань, навчальні дискусії.

7. Методи контролю

Колоквіум, поточний та підсумковий контроль, індивідуально-дослідне завдання.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад для екзамену

Модуль				Підсумковий тест	Сума балів
30					
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			
T1	T2	T1	T2		
5	5	10	10	70	100

**9. Критерії і норми оцінювання знань, умінь і навичок студентів з курсу «Додатковий музичний інструмент»
Шкала оцінювання: національна та ECTS**

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Співвідношення питомої ваги результатів поточного контролю та результатів здачі екзамену

За шкалою ECTS	За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	Екзаменаційна оцінка	
			Результати поточного та проміжного контролю	Результати здачі екзамену
A	Відмінно	90 – 100	27 – 30	63 – 70
B	Добре	82 – 89	24 – 26	58 – 62
C	Добре	75 – 81	22 – 23	53 – 57
D	Задовільно	67 – 74	20 – 21	47 – 52
E	Задовільно	60 – 66	18 – 19	42 – 46
FX	Незадовільно	35 – 59	10 – 17	25 – 41
X	Незадовільно	0 – 34	0 – 9	0 – 24

**10. Рекомендована література
Базова література**

1. Гречушина Р. Н., Лихачев М. Ю. Хрестоматия для баяна [Ноти]. 4-5 классы детской музыкальной школы / ред.-сост. Р. Н. Гречухина, М. Ю. Лихачёв. СПб: Композитор, 2007. Вып. V. 94 с.
2. Гречушина Р. Н., Лихачев М. Ю. Хрестоматия для баяна [Ноти]. 6-7 классы детской музыкальной школы / ред.-сост. Р. Н. Гречухина, М. Ю. Лихачёв. СПб: Композитор, 2009. Вып. VI. 135 с.
3. Давидов М. Теоретичні основи формування виконавської майстерності баяніста: Навчальний посібник. Київ: Музична Україна, 1997.
4. Дмитриев А. И., Заверюха В. И., Игонин В. А. Аккордеонно-баянное исполнительство [Текст]: вопросы методики, теории и истории; сост. О. М. Шаров. СПб: Композитор, 2006. 135 с.

5. Кашкадамова Н. Історія фортеп'янного мистецтва. ХІХ сторіччя : підручник. Тернопіль: АСТОН, 2006. 608 с., нот
6. Кашкадамова Н. Фортеп'янне мистецтво Шопена. Тернопіль: АСТОН, 2000. 212 с.
7. Серотюк П. Музична педагогіка та виконавство. Київ: Навчальна книга – Богдан, 2009. 64 с.
8. Українська фортеп'янна музика: навч. посіб. / Т. Завадська, О. Козачук. Київ: Музична Україна, 2004. Ч. І. 175 с.
9. Українська фортеп'янна музика: навч. посіб. / Т. Завадська, О. Козачук. Київ: Музична Україна, 2006. Ч. ІІ. 163 с.

Додаткова література

1. Адамович М. Концертні твори для баяна, акордеона / Упоряд. М. Адамович. Вип. 1. Збараж, «Рушник». 2011. 25 с.
2. Адамович М. Концертні твори для баяна, акордеона / Упоряд. М. Адамович // Вип. 2 / «Рушник». – Збараж, 2011. – 30 с.
3. Акимов А. Школа игры на баяне.[текст, ноти]. Москва, 1981. 181 с.
4. Аккордеонно-баянное исполнительство [Текст]: вопросы методики, теории и истории / А. И. Дмитриев, В. И. Завирюха, В. А. Игонин и др.; сост. О. М. Шаров. СПб: Композитор, 2006. 135 с.
5. Алехин В. Школа игры на баяне.[текст, ноти]. Москва, 1976. 212 с.
6. Алексеев І. Викладання гри на баяні.[текст, ноти]. Київ, 1957. 162 с.
7. Барвінський В. Колядки і щедрівки для фортеп'яно зі словесним текстом [Ноти] . Тернопіль: Астон, 2003. 24 с.
8. Гринчук І., Горбач О. Фортеп'янні мініатюри українських композиторів (друга половина ХХ – початок ХХІ століть): навчально-методичний посібник. Тернопіль: Астон, 2013. 96 с.
9. Гринчук І., Горбач О. Фортеп'янні твори українських композиторів : навчальний посібник. Тернопіль: Астон, 2015. 96 с.
10. Гринчук І., Горбач О. Фортеп'янні мініатюри українських композиторів : навчальний посібник. Тернопіль: Астон, 2016. 116 с.
11. Гринчук І., Горбач О. Фортеп'янні твори М. Вериківського : навчально-методичний посібник / Упоряд. : І. Гринчук, О. Горбач. – Тернопіль : Астон, 2016. – 106 с.
12. Гринчук І., Горбач О. Фортеп'янні твори українських композиторів : Навчальний посібник. – Випуск 5 / упоряд. : І. Гринчук, О. Горбач. - Тернопіль : Астон, 2017. – 126 с.
13. Гринчук І., Горбач О. Фортеп'янні твори українських композиторів : Навчальний посібник. – Випуск 6 / упоряд.: І. Гринчук, О. Горбач. – Тернопіль : ФОП Осадца Ю. В., 2017. – 132 с.
14. Говорушко О. Школа игры на баяне.[текст, ноти]. Москва, 1965. 98 с.
15. Гречушина Р. Н., Лихачев М. Ю. Хрестоматия для баяна [текст, ноти]. 3-4 классы детской музыкальной школы. СПб: Композитор, 2007. Вып. IV. 94 с.
16. Давидов М. Основи формування виконавської майстерності баяністів.[текст]. Київ, 1983. 78 с.
17. Естрадні твори для баяна та акордеона / Упоряд. В. Й. Рокош, О. Я. Колюх. Вид-тво «Терен». Луцьк, 2012. 90 с.
18. Зайко М. Образи природи у фортеп'янній музиці : альбом фортеп'янних п'єси. Тернопіль: ТзОВ «Терно-граф», 2013. 80 с.

19. Зайко М. Картини зимової природи та Казкові образи у фортепіанній музиці : альбом фортепіанних звукообразжальних п'єс різних Авторів і стилів. Тернопіль: ТзОВ «Терно-граф», 2014. 88 с.

20. Зайко М. Тарас Шевченко і музика. Альбом вибраних матеріалів : / М. А. Зайко. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. – 60 с.

21. Климчук Б. Дві «Кременецькі п'єси для фортепіано». Бона (Пасакалія). Іква (Рондо) [Ноти] / Б. Климчук. – Тернопіль : НЛУК, 2002. – 14 с.

22. Косенко В. Вибрані фортепіанні твори [Ноти] / В. Косенко. – К. : Музична Україна, 1980.

23. Миськів О. Баян 2 клас. Бережани, 2005. 140 с.

24. Миськів О. Баян 3 клас. Бережани-Тернопіль, 2008. 163 с.

25. Миськів О. Баян 4 клас. Бережани-Тернопіль, 2008. 175 с.

26. Миськів О. Баян 5 клас. Бережани-Тернопіль, 2009. 223 с.

27. Мирек А. Школа гри на аккордеоне.[текст, ноти]. Москва, 1976. 220 с.

28. Мясков К. Концертні твори.[ноти]. «Музична Україна», 1982. 63 с.

29. Наумов Г., Лондонов П. Школа гри на аккордеоне.[текст, ноти]. Москва, 1971. 180 с.

30. Моцарт В. А. Сонати для фортепіано [Ноти] / В. А. Моцарт. – СПб : Композитор, 1993.

31. Черні К. Школа вправності для фортепіано [Ноти]. Тв. 299. Зошити 1-2 / К. Черні. – К. : Музична Україна, 1995. – 52 с.

Інтернет-ресурси:

piano-sheets.ru/

notopedia.ru/

dmitrykrasnoukhov.kiev.ua/tag/noty/

classicalmusiclinks.ru/.../popular_arch.

ib-notes.orpheusmusic.ru/

classicalmusic.com.ua/music.html

zonanot.ru/notes.

tarakanov.net/piano.htm

pianonotes.ru/